

XXIAdults

**Dostosowanie systemu kształcenia dorosłych
do XXI wieku**

Szablon dobrych praktyk

INSTITUTE for
ROMA and
MINORITIES
INCLUSION

**DIPUTACIÓN
DE VALLADOLID**

E-SCHOOL
EDUCATIONAL GROUP

EMPODERAR
DESENVOLVIMENTO ORGANIZACIONAL, SOCIAL, PROFESIONAL E PESSOAL

Co-funded by
the European Union

Nazwa dobrej praktyki

ŚLADY SPOŁECZNO-EDUKACYJNE W NIEKTÓRYCH MAŁYCH GMINACH W PROWINCJI VALLADOLID

Podsumowanie praktyki

Krótkie, łatwe do zrozumienia streszczenie: Czym jest ta praktyka, dla kogo i w jakim celu?

Promowanie poczucia przynależności do wspólnej ludzkości

Dla osób powyżej 18 roku życia

Aby zapewnić im zajęcie, które pozwoli im nawiązywać kontakty towarzyskie, wychodzić z domu i dobrze się bawić

Opis praktyki – min. 2000 znaków

1) Kontekst / Tło

Jaka była początkowa potrzeba lub problem?

Kto był grupą docelową?

Czy było to częścią większego programu lub projektu?

Przedstawiona najlepsza praktyka jest częścią programu kształcenia ustawicznego Rady Prowincji Valladolid, zatytułowanego „Sale edukacji i kultury”, który w 2023 roku obchodził 40-lecie istnienia.

Program rozpoczął swoją działalność w roku akademickim 1983–1984.

Od samego początku jego wpływ na życie społeczne i kulturalne gmin był oczywisty. Tworzenie przestrzeni do dialogu, debaty, kreatywności, a także zabawy i uczestnictwa było i nadal jest rzeczywistością. W ciągu tej długiej historii obserwowaliśmy ewolucję zarówno w stosowanych metodach, jak i przede wszystkim w tematach i treściach, które są w centrum codziennej praktyki edukacyjnej. W rzeczywistości oferta szkoleniowa uległa obecnie dywersyfikacji i obejmuje obecnie zajęcia z języka angielskiego, filmu, sztuki, geografii, kreatywnego pisania, zarządzania emocjami, mitologii oraz symboliki w sztuce.

Działania uzupełniające były kolejnym ważnym kamieniem milowym, ponieważ w początkowych latach istnienia „Klas Kultury” trudno było zorganizować wycieczkę, nawet dwugodzinną, a dziś wyjazdy po Hiszpanii i Europie trwają ponad cztery dni.

Warto również zwrócić uwagę na aspekt płciowy programu: około 8 na 10 uczestników to kobiety. W naszym kraju od lat 80. kobiety znacznie częściej niż mężczyźni zajmują przestrzeń społeczno-kulturową zarówno na obszarach wiejskich, jak i miejskich. Nie jest to zjawisko ściśle wiejskie, jak sugerowano, ale raczej zjawisko wykraczające poza tę dychotomię, które można analizować z wielu perspektyw:

- Historycznie rzecz biorąc, kobiety pełniły – i nadal pełnią – rolę opiekunek, co zbliżyło je bardziej do przestrzeni społecznych, edukacyjnych i relacyjnych.

- Kobiety są zazwyczaj bardziej obecne w działaniach szkolnych i kulturalnych, ponieważ tradycyjnie to one zarządzały czasem spędzonym z rodziną i relacjami społecznymi.
- Życie kulturalne i społeczne może być obszarem, w którym wiele kobiet odnajduje uznanie i tożsamość, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że w innych obszarach (praca, polityka) napotykały one więcej barier.
- Badania socjologiczne wskazują, że kobiety cenią sobie wymiar relacyjny, komunikacyjny i twórczy, które często są bardzo obecne w działaniach kulturalnych. Jeśli weźmiemy pod uwagę tradycyjne role płciowe, mężczyźni zazwyczaj przedkładają inne formy uczestnictwa (sport, praca, polityka).
- Możemy również skupić się na wielkości populacji: spośród ponad 170 gmin, które nas goszczą, 70% ma mniej niż 500 mieszkańców, a 15% mniej niż 100. To, wraz z rozwojem metodologicznym i jego pomyślnym wynikiem, było kryterium wyboru tej najlepszej praktyki, którą przedstawiamy.
- Na koniec zawężmy obszar, na którym skupiliśmy się w tej najlepszej praktyce:

W niektórych gminach na obszarze geograficznym Tordesillas, liczących mniej niż 250 mieszkańców (San Pelayo, Villafranca de Duero, Velilla, Velliza, Matilla de los Caños), program ten wspiera tworzenie „ośrodków życia”, ponieważ są one jedyną formą aktywności, która pozwala mieszkańcom na kontakty towarzyskie, wyjścia i zabawę. Zidentyfikowaną potrzebą jest właśnie brak oferty społeczno-edukacyjnej w tych niewielkich ośrodkach ludnościowych. Działanie skierowane jest do całej populacji ośrodka w wieku powyżej 18 lat. W tych pięciu gminach uczestniczy co najmniej sześć osób (Velliza, San Pelayo, Velilla) i maksymalnie dziewięć (Villafranca i Matilla de los Caños). Na szczególną uwagę zasługuje przypadek San Pelayo, gdzie wskaźnik uczestnictwa wynosi 12,5% zarejestrowanej populacji, a wzrasta do 40%, jeśli weźmiemy pod uwagę populację faktycznie mieszkającą tam w okresie zimowym.

2) Cele

Jakie były cele tego działania?

Co miało na celu poprawić lub zmienić?

1. Praca nad różnorodnymi tematami i wydarzeniami, które poruszają kwestie aktualne, historyczne, literackie i życiowe itp., służące nie tylko jako rodzaj nauki koncepcyjnej, ale także jako sposób na rozwijanie umiejętności i postaw niezbędnych do codziennego funkcjonowania.
2. Promowanie rozwoju poczucia przynależności do wspólnej ludzkości, do wspólnej planety Ziemi, poprzez wspieranie rozwoju postaw takich jak empatia, troska o zasoby, solidarność oraz szacunek dla różnic i różnorodności.
3. Wspieranie uczniów w angażowaniu się w krytyczną refleksję, wyrażaniu pomysłów i uczuć ustnie i na piśmie oraz aktywnym słuchaniu – wszystko to jest niezbędne, aby mogli funkcjonować jako autonomiczni obywatele świata.

Te trzy cele, obecne praktycznie we wszystkich działaniach programu „Klasy edukacji i kultury”, stanowią podstawę tej najlepszej praktyki. Ważne jest, aby zacząć od perspektywy koncepcyjnej, aktualizując te treści z roku na rok, aby nadać znaczenie sferze postaw i procedur, zwłaszcza w tych małych gminach, gdzie

znaczenie rewitalizacji społecznej i tworzenia przestrzeni spotkań typu „” nabiera większego znaczenia. Ma to na celu odwrócenie poczucia opuszczenia, które panuje w wielu z tych ośrodków ludnościowych.

3) Wdrożenie / Metodologia

Jak krok po kroku realizowano tę praktykę?

Jakie działania lub metody zostały zastosowane?

Jak długo to trwało?

Opracowana metodologia, zgodnie z oczekiwaniami, miała charakter aktywny i partycypacyjny, oparty na wcześniejszej wiedzy uczniów. Na tej podstawie zbudowano różne efekty uczenia się (konceptyjne, proceduralne, postawy).

Ogólnie rzecz biorąc, proponowane jednostki dydaktyczne były zgodne z podstawową sekwencją metodologiczną, a wokół niej opracowano różne propozycje działań:

1. Działania motywacyjne/uświadamiające

Zajęcia typu „Co wiesz/co chciałbyś wiedzieć?”

Oglądanie filmów, słuchanie piosenek, czytanie nagłówek

2. Działania badawcze/wiedzy

Czytanie artykułów i komentowanie ich, słuchanie podcastów, samodzielne poszukiwanie informacji w Internecie lub w książkach, opracowywanie i przeprowadzanie wywiadów lub ankiet, prezentowanie treści i porządkowanie ich za pomocą map konceptyjnych, wyjścia kulturalne (muzea, kino, wystawy itp.) itp.

3. Działania refleksyjne

Dyskusje na temat tego, co już wiadomo i co zostało zbadane

4. Działania komunikacyjne/oceniane

Uczniowie tworzą prace związane z omawianym tematem, grają w gry, organizują mini-spotkania z mieszkańcami pobliskich miasteczek itp.

Sesje trwają dwie godziny i odbywają się co tydzień.

4) Wyniki / Efekty

Jakie były konkretne wyniki?

Jak praktyka wpłynęła na uczestników?

Konkretne wyniki tej dobrej praktyki, oprócz wskaźnika uczestnictwa opartego na danych spisu powszechnego z 2024 r., można przedstawić w następujący sposób:

- Zaangażowanie uczniów w badania, dyskusje itp.: 95% czuje się zaangażowanych w proponowane działania i zadania, wykonując je z oddaniem i starannością.
- Cotygodniowa frekwencja na zajęciach: studenci uczęszczają na zajęcia regularnie, tydzień po tygodniu. Nieobecności wynikają z problemów zdrowotnych, opieki nad innymi itp.
 - Udział w dynamice zaproponowanej w końcowej fazie procesu metodologicznego jednostek dydaktycznych, czy to w grach, czy, co ważniejsze, w tworzeniu **przez uczniów** produktów końcowych. Na przykład ten kurs, skupiony na jednostce dydaktycznej poświęconej starożytnej Grecji, zakończył się hołdem dla Biblioteki Aleksandryjskiej, łącząc go z obchodami Światowego Dnia Książki. Aby upamiętnić 23 kwietnia, odtwarzając ducha Biblioteki Aleksandryjskiej jako przestrzeni wspólnej wiedzy, poproszono uczniów o stworzenie następującego produktu: na kartce papieru – grubej jak papirus – mieli zapisać historię lub fragment wiedzy, który uznali za wartościowy, a zatem warty zachowania.

Wpływ tej konkretnej praktyki na uczestników jest pozytywny i przejawia się w postaci osobistej satysfakcji i poczucia sprawczości wynikających z wykonanej pracy, a także niezaprzeczalnej radości płynącej z dzielenia się swoją wiedzą z resztą klasy. Aktywne słuchanie wszystkich wypowiedzi nie tylko wzmacnia poszczególnych uczestników, ale także wzmacnia grupę.

5) Historie uczestników – opcjonalnie

Krótkie cytaty, osobiste refleksje lub doświadczenia dzielone przez uczestników

6) Czynniki sukcesu

Co sprawiło, że praktyka była skuteczna lub innowacyjna?

Czy były jakieś wyjątkowe lub kreatywne elementy?

Praktyka odniosła sukces, ponieważ zapewniła uczniom centralną rolę w całym procesie uczenia się. Bardzo istotny jest fakt, że w wielu momentach tej sekwencji to sami uczniowie przekazują swoją wiedzę kolegom z klasy. Ważna jest również aktywna obecność moderatora grupy przez cały czas. Technika edukacyjna i kulturowa motywuje, wspiera, wyjaśnia, demonstruje wiedzę grupy, podkreśla jej znaczenie, podsumowuje, zwraca uwagę na różnorodne role osobiste w grupie itp.

Elementami unikalnymi lub kreatywnymi są produkty stworzone przez uczniów, jak w wyżej wspomnianym przypadku: „Pamiętając o Bibliotece Aleksandryjskiej w mieście X. Wszyscy mamy historie do opowiedzenia”.

7) **Możliwość przeniesienia / Zalecenia**

Czy praktyka ta może być wykorzystana gdzie indziej?

Jakie warunki są potrzebne do pomyślnego wdrożenia?

Bez wątplenia praktykę tę można przenieść do każdego małego miasteczka. Tworzenie małych żywych organizmów wokół stołu wymaga dużego zaangażowania nauczyciela, tak jak w przypadku tego programu: elastyczne harmonogramy, codzienne kontakty poprzez grupy WhatsApp z uczniami z każdego miasta, ciągła motywacja grupy, stałe aktualizacje treści, monitorowanie i pogłębianie bieżących wydarzeń itp.

8) **Wskazówki / porady dotyczące wdrożenia – opcjonalne**

Listy kontrolne, lekcje lub porady dla osób pragnących wdrożyć tę praktykę.

9) **Wnioski – opcjonalnie**

Największe niespodzianki, przeszkody lub kluczowe wnioski podczas wdrażania.

10) **Zdjęcia ilustrujące opisaną praktykę**

Proszę dołączyć co najmniej 3 zdjęcia związane z opisaną dobrą praktyką

PROFIL PRAKTYKI – LISTA KONTROLNA KLASYFIKACJI

Proszę zaznaczyć wszystkie kategorie, które odnoszą się do opisanej praktyki. Można wybrać więcej niż jedną.

RODZAJ PRAKTYKI

- Uczenie się przez praktykę
- Uczenie się międzypokoleniowe
- Uczenie się w społeczności
- Nauka cyfrowa / mieszana
- Uczenie się od rówieśników
- Mentoring / coaching
- Podejścia kulturowe / kreatywne
- Współpraca / partnerstwo
- Inne (proszę określić):

GRUPA DOCELOWA

- Dorośli o niskich kwalifikacjach
- Osoby nieuczące się, niepracujące i nieuczestniczące w szkoleniach (NEET)
- Migranci / uchodźcy
- Osoby starsze
- Kobiety
- Osoby z niepełnosprawnościami
- Inne grupy szczególnie narażone
- Ogólna populacja dorosłych

ŚRODOWISKO EDUKACYJNE

- Formalne
- Nieformalne
- Nieformalne

ROZWIJANE UMIEJĘTNOŚCI / KOMPETENCJE

- Umiejętności czytania i pisanie (czytanie, pisanie, rozumienie tekstu)
- Umiejętności matematyczne (matematyka, logiczne myślenie)
- Umiejętności cyfrowe
- STEM (nauki ścisłe, technologia, inżynieria, matematyka)
- Umiejętności osobiste, społeczne i uczenie się
- Kompetencje obywatelskie
- Przedsiębiorczość
- Świadomość kulturowa i ekspresja
- Umiejętności językowe
- Umiejętności związane z pracą / zawodowe
- Kompetencje ekologiczne

Inne (proszę określić):

POTENCJALNI UŻYTKOWNICY

☒	Nauczyciele / wychowawcy
☐	Pracownicy administracyjni
☒	Kierownictwo szkoły / ośrodka
☐	Decydenci / Administracja publiczna
☐	Organizacje pozarządowe / organizacje społeczne
☐	Inne (proszę określić):

Słownik kategorii (wyjaśnienie pozycji listy kontrolnej)

Rodzaj praktyki

- Uczenie się przez działanie – uczenie się poprzez praktyczne działania, metody oparte na praktyce, takie jak warsztaty lub rzeczywiste zadania.
- Uczenie się międzypokoleniowe – działania angażujące uczestników z różnych grup wiekowych, którzy uczą się od siebie nawzajem.
- Uczenie się w społeczności – uczenie się, które odbywa się w lokalnej społeczności, często poprzez zaangażowanie w życie społeczne.
- Uczenie się cyfrowe / mieszane – edukacja z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych (online) lub połączenie metod online i bezpośrednich.
- Uczenie się rówieśnicze – uczenie się wśród uczestników o podobnym statusie lub doświadczeniu, którzy wspierają się nawzajem.
- Mentoring / coaching – indywidualne wsparcie ze strony osoby bardziej doświadczonej, mające na celu pomoc w nauce i rozwoju osobistym.
- Podejścia kulturowe / kreatywne – wykorzystanie sztuki, muzyki, teatru, opowiadania historii itp. jako narzędzi uczenia się.
- Współpraca / partnerstwo – praktyki obejmujące współpracę między organizacjami lub grupami.
- Inne (proszę określić) – każda inna metoda niewymieniona powyżej.

Grupa docelowa

- Dorośli o niskich kwalifikacjach – dorośli o niskim poziomie wykształcenia formalnego lub podstawowych umiejętnościach.
- Osoby NEET – osoby nieuczące się, niepracujące ani nieuczestniczące w szkoleniach (często młodzi dorośli).
- Migranci / uchodźcy – osoby, które przybyły z innego kraju i często borykają się z trudnościami związanymi z integracją.
- Osoby starsze – osoby w wieku 65+
- Kobiety – praktyki ukierunkowane konkretnie na potrzeby kobiet.

- Osoby z niepełnosprawnościami – osoby z niepełnosprawnościami fizycznymi, sensorycznymi, intelektualnymi lub psychicznymi.
- Inne grupy szczególnie wrażliwe – grupy zagrożone wykluczeniem (np. długotrwanie bezrobotni, osoby bezdomne).
- Ogólna populacja dorosłych – przeciętni dorośli nie należący do konkretnych kategorii.

Środowisko uczenia się

- Formalne – nauka w ramach oficjalnych systemów edukacyjnych, certyfikowane kursy (np. szkoły, uniwersytety).
- Nieformalne – zorganizowane uczenie się poza systemem formalnym (np. warsztaty, szkolenia społecznościowe).
- Nieformalne – uczenie się poprzez codzienne doświadczenia, bez ustrukturyzowanego kursu (np. wolontariat, rodzina).

Rozwijane umiejętności / kompetencje

- Umiejętność czytania i pisania – czytanie, pisanie i rozumienie tekstów (w tym tekstów funkcjonalnych, takich jak formularze).
- Umiejętności matematyczne – stosowanie matematyki i logicznego rozumowania.
- Umiejętności cyfrowe – korzystanie z narzędzi cyfrowych, np. tworzenie CV, narzędzia internetowe, platformy internetowe.
- STEM – nauki ścisłe, technologia, inżynieria i matematyka.
- Kompetencje osobiste, społeczne i związane z uczeniem się – samoświadomość, motywacja, praca zespołowa, umiejętności uczenia się przez całe życie.
- Kompetencje obywatelskie – aktywne obywatelstwo, zrozumienie demokracji i odpowiedzialności społecznej.
- Przedsiębiorczość – kreatywność, innowacyjność, zarządzanie projektami, podejmowanie ryzyka.
- Świadomość kulturowa i ekspresja – docenianie i tworzenie treści kulturowych (np. sztuka, muzyka).
- Umiejętności językowe – zdolność do porozumiewania się w jednym lub kilku językach obcych.
- Umiejętności związane z pracą / zawodowe – praktyczne umiejętności przydatne w konkretnych zawodach lub profesjach.
- Kompetencje ekologiczne – wiedza i zachowania wspierające zrównoważony rozwój i troskę o środowisko.
- Inne – wszelkie inne rozwinięte umiejętności (proszę określić).

Potencjalni użytkownicy – grupy, które mogłyby odnieść korzyści ze stosowania, dostosowywania lub czerpania inspiracji z tej praktyki w swoim kontekście zawodowym.

Uwaga: Kategorie te są zgodne z ramami UE, takimi jak Kluczowe kompetencje w uczeniu się przez całe życie (2018), Plan działania w zakresie umiejętności podstawowych (2025) oraz Przewodnik po programie Erasmus+ 2025 – Słowniczek

